Incipit regula btī. Augustini epī patris nostri

Ante omīa frēs kmi diligat'
deus. deinde proximus: quia
iſta p̄cepta ſūt principalit'
nobis data. Hec igit' ſūt. q̄
ut obſeruetis p̄cipim' ī mo
naſterio ɔſtituti. Primū ꝓpt'
qd ī unū eſtis ɔgregati. ut
unanimes habitetis in domo: et ſit vobis aīa una.
et cor unū in deo. Et nō dicatis aliqd ꝓpriū: ſ; ſint
vobis omīa cōia. Et diſtribuat' unicuiq; vrm a ꝑpo
ſito vrō victus et tegumentū. nō equalit' oībz. quia
nō equalit' valetis oms: ſ; pocius unicuiq; ſicut
cuiq; opus fuerit. Sic enī legitis in actibz aplorū.
qa erāt illis oīa cōia: et diſtribuebat' unicuiq; ſicut
cuiq; opus erat. Qui vero aliqd habebāt in ſclō:
qn īgreſſi fuerūt mōſteriū. libent' velint illud eſſe
cōe. Qui aūt nō habebāt: nō ea q̄rāt in mōſterio.
q̄ nec foris habē potuerūt. Sed tn̄ eorū īfirmitati qd
opus ē tribuat': eciā ſi paupertas eorū qn foris erāt.
nec ipā neceſſaria poterat īuenire. Nō tn̄ ideo putēt
ſe eſſe felices. qa īuenerūt victū et tegumētū: q̄le
foris īuenire nō potuerūt. Nec erigāt ceruicē. quia
ſociant' eis ad quos foris accedē nō audebāt. ſ; ſur
ſū cor habeāt. et terrena vana nō querāt: ne īcipiāt
mōſteria eſſe diuitibz utilia et nō pauperibz. ſi diuites
illic humiliāt' et paupes illic īflant'. Rurſus eciā illi
qui aliqd eſſe videbāt' in ſeculo: nō habeāt faſti
dio frēs ſuos. qui ad illā ſanctā ſocietatē ex paup

tate venerūt. Magis aūt ſtudeat nō de ꝑntū diuitū
dignitate: ſ; de pauperū frm̄ ſocietate gloriari. Nec
extollant ſi cōi vite aliqͣd de ſuis facultatibꝫ ꝯtulerūt.
nec de ſuis diuiciis magis ſupbiāt. q̄a eas mōſterio ꝑ
ciūt: q̄m ſi eis in ſclo fruerēt. Alia quippe q̄cūqꝫ iniqui
tas in malis opibꝫ exercet ut fiant: ſupbia vero. eciā bo
nis opibꝫ īſidiat ut pereāt. Et qd ꝓdeſt diſpgēdo dare
paupibꝫ et pauperē fieri. cū aīa miſera ſupbior efficiat
diuicias ꝯtēpnendo. q̄ fuerat poſſidendo. Omēs ergo
vnanimit' ꝛ ꝯcordit' viuite: ꝛ honorate deū ī vobis
īuicē. cui' tēpla facti eſtis. ¶ Oracōibꝫ īſtate: horis
et tpibꝫ ꝯſtitutis. In oratorio nemo aliqͣd agat niſi
ad qd fcm̄ ē. vnde et nomē accepit. ut ſi forte aliqui
eciā pter horas ꝯſtitutas. ſi eis vacat orare voluerit:
nō eis ſint īpedimēto. qui ibi aliqͣd agendū putaue
rīt. Pſalmis et ymnis cū oratis deū: hoc verſet'
in corde qd ꝓfert in ore. Et nolite cantare: niſi qd
legitis eſſe cantandū. Qd aūt nō ita ſcptū ē ut can
tet: nō cantet. Carnē vrām domate ieiuniis et
abſtinēcia eſce et potus: q̄ntū valitudo ꝑmittit.
Qn̄ aūt aliquis nō poteſt ieiunare. nō tamē ext'
horā prandii aliqͣd alimētorū ſumat: niſi cū egro
tat. Cū acceditis ad mēſā. donec inde ſurgatis.
qd vobis ſcdm̄ ꝯſuetudinē legit'. ſine tumultu et
ꝯtencione audite. ne ſole vobis fauces ſumant
cibū: ſ; et aures eſuriāt v'bū dei. ¶ Qui infir
mi ſūt ex priſtina ꝯſuetudīe. ſi alit' tractant' in
victu: nō debet aliis moleſtū eſſe. nec iniuſtū vide
ri eis. quos fecit aliqua ꝯſuetudo forciores. Nec

illos feliciores putet. qͣ ſumūt qđ nō ſumūt ipſi:
ꝫ ſibi potius gratulent̄. qͣ valent qđ nō valet illi.
Et ſi eis q̄ venerūt ex moribꝫ delicacioribꝫ ad mōſ
teriū. aliqđ alimētorū veſtimētorū opimētorū ve da
tur. qđ aliis forcioribꝫ et ideo felicioribꝫ nō datur.
cogitare debet quibꝫ nō dat̄. quātū de ſua ſeculari
vita illi ad iſtā deſcenderit: q̄uis uſqꝫ ad aliorū q̄
ſūt corpe firmiores frugalitatē. pueīre nō potuerit.
Nec debet velle oēs qđ paucos videt amplius nō
qͣ honorat̄. ꝫ qͣ tolerat̄ accipe. ne cōtigat deteſ
tāda pūerſitas: ut in mōſterio ubi q̄tū poſſunt
fiūt diuites laborioſi. fiāt paupes delicati. Sane
queadmodū egrotātes neceſſe habēt minus accipe ne
grauētur. ita poſt egritudinē ſic tractandi ſūt. ut
citius recreent: etiā ſi de hūillima ſeculi paupertate ve
nerīt. tāqͣ hoc illis cōtulerit recēcior egritudo: qđ
diuitibꝫ anterior cōſuetudo. Sꝫ cū vires priſtinas
repauerīt. redeāt ad feliciorē cōſuetudinē ſuā. que
famulos dei tanto āplius decet. quāto minus idiget:
ne ibi eos teneat voluptas iā vegetatos. quos neceſ
ſitas leuauit īfirmos. Illos eſtimēt diciores: qui in
ſuſtinēda parcitate fuerit forciores. Melius ē eni
minus egere: q̄ plus habere. Non ſit notabilis ha
bitus veſter: nec affectetis veſtibꝫ place ꝫ moribus.
Quādo pceditis. ſimul ābulate: cū veneritis quo itis. ſi
mul ſtate. In īceſſu. ſtatu. habitu. et in oībꝫ motibꝫ
vrīs nichil fiat. qđ cuiusq̄ offendat aſpectū: ſed qđ
vrām deceat ſcītatē. Oculi vrī et ſi iaciant in aliq̄
feminarū: in nulla figant. Neqꝫ eni qn pceditis. fei

nas vidē ꝑhibemini. ſꝫ appetē ul' ab ipis appeti velle.
criminoſū ē. Nec ſolo tactu affectu: ſꝫ affectu et aſpec
tu quoqꝫ appetit et appetit cōcupiſcēcia feminarū.
Nec dicatis vos habē aīos pudicos. ſi habeatis o
culos ĩpudicos: qꝛ ĩpudicus oculus. ĩpudici cordis
ē nūcius. Et cū ſe ĩuicē ſibimet ecīā tacēte lingua.
cōſpectu mutuo. corda nūciāt ĩpudica. et ſecundū
cōcupiſcēciā carnis. alterutro delectant ardore: ecīā
ĩtactis ab ĩmūda violacōe corꝑibꝫ. Fugit caſtitas
ipā de moribꝫ. Nec putare debet. qui in feminā fi
git oculū. et illi⁹ in ſe ipm diligit fixū: ab aliis
ſe nō videri cū hoc facit. Videt oīno: et a quibꝫ ſe
videri nō arbitrat'. Sed et ſi lateat et a nemīe ho
minū videat'. quid faciet de illo deſup īſpectore.
quē latere nichil pt'. An ideo putand⁹ ē nō vidē.
qꝛ tanto videt paciēcius qūto ſapiencius. Illi ergo
vir ſcūs timeat diſplicē: ne velit femīe male placere.
Illū cogitet oīa vidē: ne velit feminā male vidē. Illi⁹
naqꝫ et in hac cauſa cōmēdat⁹ ē timor: ubi ſcriptū ē.
Abhoīacio ē dn̄o defigēs oculū. Cū ergo ſimul eſ
tis in eccliā. et ubicūqꝫ femine ſūt: ĩuicē vr̄am pudici
ciā cuſtodite. Deus enī qui habitat in vobis: ecīā
iſto modo cuſtodiet vos ex vobis. Et ſi hāc de qua
loquor oculi petulāciā in aliquo vr̄m aduerteritis.
ſtatī āmonete. ne cepta ꝓgrediat': ſꝫ de proximo
corrigat'. Si aūt et poſt āmonicionē iterū ul' alio
quoqꝫ die id ipm facē eū videritis: iā velut vulne
ratū ſanandū ꝓdat. q̄cūqꝫ hoc potuerit invenire.
Prius tn̄ et alteri ul' tercio demōſtrandū: ut duorū

ul' triu̅ poſſit ore co̅uīci. et co̅petēti ſeueritate coher
ceri. Nec vos iudicetis eſſe maliuolos: qn̄ hoc idi
catis. Magis quippe īnocētes nō eſtis: ſi fr̄es
vr̄os quos idicando corrigere poteſtis. tacēdo pire
pmittitis. Si eni̅ frater tuꝰ vulnꝰ habet in corpe
qd̄ velit occultare du̅ timet ſecari. nōne crudelit'
a te ſileret. et miſericordit' idicaret. Quāto ergo
pocius debes maīfeſtare. ne deterius putreſcat in
corde. Sz anteq̄ aliis demōſtret. p quos co̅uincendꝰ
ē ſi negauerit. prius ꝑpoſito debet oſtendi. ſi
amonitꝰ neglexerit corrigi: ne forte poſſit ſecreci
us correctꝰ nō īnoteſcē ceteris. Si at̄ negauerit. tūc
neganti adhibēdi ſūt alii eciā coram oīb3: ut poſſit nō
ab vno teſte tātu̅ argui. ſz a duob3 ul' trib3 co̅uīci.
Co̅uictus vero: ſcd̄m ꝑpoſiti ul' eciā preſbiteri ad cuiꝰ
diſpēſacionē ptinet arbitriu̅ debet emēdatoriā ſub
ire vindictā. Quā ſi ferre recuſauerit: eciā ſi ipē
nō abſceſſerit. de vr̄a ſocietate piciat'. Nō eni̅ et
hoc fit crudelit' ſz miſericorditer: ne cōtagione peſ
tifera plurimos pdat. Et hoc qd̄ dixi de oclo nō figē
do. eciā ī ceteris īueniendis. phibēdis. iudicandis.
co̅uīcēdis. iudicandiſq3 peccatis. diligēt' et fidelit' ob
ſeruet': cu̅ dilectiōe hoim et odio viciorum. Quicu̅
q3 at̄ in tantu̅ pgreſſus fuerit malu̅. ut occulte ab
aliquo lr̄as ul' qdlib3 munꝰ acceperit: ſi hoc vltro
cōfitet'. parcat' illi et oret' pro eo. Si at̄ dephēdit'
et co̅uicit': ſcd̄m arbitriu̅ ꝑpoſiti ul' preſbiteri grā
uius emēdet'. Veſtes vr̄as ī vnu̅ habeatis ſub
vno cuſtode ul' duob3. ul' quot ſufficē poſſint ad

eas excuciendas : ne a tinea ledāt. Et sicut pascimi
ni ex vno cellario : sic īduamini ex vno vestiario.
Si fieri pt ad vos nō ptineat qd vobis īdumētū p
tēporū congruēcia pferat. utrū hoc recipiat vnus
qisq; qd deposueat. an aliud qd alter habueat : dū
tamē vnicuiq; put cuiq; opus ē nō neget. Si aūt
hīc īter vos cōtēciones et murmura oriūt. cū cō
querit aliqs se deterius accepisse q̄ pus habueat. et
īdignū se esse. q nō ita vestiat. sicut ali9 ei9 frater
vestiebat : hīc vos pbate. qñtū vobis desit ī illo scō
īteriore habitu cordis. qui pro habitu corpis litiga
tis. Tamē si vrā tolerat īfirmitas. ut hoc recipiatis
qd posueitis. ī vno tñ loco sub cōibz custodibz habete
qd ponitis : ita sane. ut nullus sibi aliqd opet. s; oīa
opa vrā ī vnū fiant. maiori studio et frequētiori alac
tate : qm si vobis singuli facetis ppria. Caritas enī de
qua scptū ē. q nō qrat q̄ sua sūt. sic ītelligit : qa cōia
ppriis. nō ppria cōibz anponit. Et ideo qñto ampli9 rem
cōem. qm ppria vrā curaueitis. tāto vos ampli9 pfecē
noueitis : ut ī oībz quibz utit trāsitoria necessitas. sup
emineat q̄ pmanet caritas. Cōsequēs ergo ē. ut eciā cū
qs suis filiis. aut aliq necessitudie ad se ptinētibz in
mōsterio cōstitutis. aliquā cōtulerit veste. siue qdli
bet aliud īter necessaria deputādū : nō occulte acci
piat. s; sit ī potestate ppositi : ut ī rem cōem re
dactū. cui necesse fueit pbeat. Qd si aliqs rem sibi
collatū celaueit : furti iudicio cōdepnet. Indumē
ta vrā scdm arbitriū ppositi lauēt. siue a vobis siue
a fullonibz : ne īteriores aīe sordes cōtrahat munde

veſtis nimius appetitꝰ. Lauacrū etiā corpꝫ. cuiꝰ in
firmitatis neceſſitas cogit: minime denegetur. Fiat
ſine murmure de cōſilio medicine: ita ut etiā ſi
nolit. iubēte ꝑpoſito faciat. qđ faciendū ē ꝓ ſalute.
Si aūt velit et forte nō expedit: ſue cupiditati nō
obediat. Aliqn̄ eīm etiā ſi noceat: ꝓdeſſe creditur qđ
delectat. Denique ſi latens ē dolor ī corpe: famulo
dei dicēti qđ ſibi doleat. ſine dubitacōe credat. Sꝫ
tn̄ vtrū ſanando illi dolori qđ delcāt expediat: ſi
nō ē certū medicꝰ cōſulat. Nec eant ad balnea. ſiue
quocūqꝫ ire neceſſe fuerit: minꝰ q̄ duo vl' tres. Et
ille qui habet aliquo eundi neceſſitatē: cū quibꝫ
ꝑpoſitꝰ iuſſerit. ire debet. Egrotanciū cura. ſiue poſt
egritudinē reficiendorū. ſiue aliqua ībecillitate.
etiā ſine febribꝫ laborāciū. vni alicui debet īiungi: ut
ipſe de cellario petat. qđ cuiqꝫ opus eſſe ꝑſpexerit.
Siue aūt q̄ cellario. ſiue qui veſtibꝫ. ſiue qui codicibꝫ
ꝑponūt: ſine murmure ſeruiāt fr̄ibꝫ ſuis. Codices
certa hora ſingulis diebꝫ petant. Extra horā qui pe
cierit: nō accipiat. Veſtimēta vero et calciamēta. qn̄
fuerīt īdigētibꝫ neceſſaria: dare nō differāt. ſub q
rū cuſtodia ſūt que poſcūt. Lites aut nullas ha
beatis. aut qm̄ celerrime finiatis. ne ira creſcat
in odiū. et trabē faciat de feſtuca: et aīam faciat
homicidā. Sic enī legitis. Qui odit frēm ſuū:
homicida ē. Quicūqꝫ cōuicio vl' maledicto. vel
etiā criminis obiectu aliquē leſerit. meminerit
ſatiſfactiōe qn̄tociꝰ curare qđ fecit: et ille qui le
ſus ē. ſine diſceptaciōe dimittere. Si aūt īuicē

ſe leſerūt. iniuriā ſibi debita relaxare debebūt. ꝓpt̄ orō
nes vr̄as: quas utique quāto crebriores habetis. tāto ſā
niores habē debetis. Melior ē aūt qui quāuis ira ſepe
temptet̃. tñ impetrare feſtinat. ut ſibi dimittat cui ſe fecis
ſe agnoſcit iniuriā: quā qui tardius iraſcit̃. et ad ve
niā petendā tardius īclinat̃. Qui aūt nūquā vult pete
veniā. aut nō ex aīo petit: ſine cauſa ē in monaſ
terio. etiā ſi inde nō ꝓiciat̃. Proin vobis a verbis
durioribꝫ parcite. Que ſi emiſſa fuerīt ex ore vr̄o:
nō pigeat ex ipſo ore ꝓferre medicamēta. unde fcā
ſūt vulnera. Quā aūte neceſſitas diſciplīne
ī moribꝫ coherċēdis. dicē vos dura vͣba cōpellit. et
ſi etiā ipſi modū vos exceſſiſſe ſentitis. nō a vob
exigit̃. ut a vobis ſubditis veniā poſtuletis: ne
apud eos. quos oportet eſſe ſubiectos. dū nimiū
ſeruat̃ humilitas. regendi frangat̃ auctoritas. Sꝫ
tñ petenda ē venia ab oīm dn̄o: qui nouit eos
quos plus iuſto forte corripitis. quāta beniuolēcia
diligatis. Non aūt carnalis: ſꝫ ſpūalis int̃ vos
debet eſſe dilectio. Preposito tanquā prī obedi
at̃: mlto magis preſbitero. qui oīm vr̄m curā
gerit. Ut ergo cuncta iſta ſeruent̃. et ſi qd ſer
uatū min⁹ fuerit. nō negligent̃ ꝑtereat̃. ſed ut
emēdandū corrigendūque curet̃. et ad ꝑpoſitū ꝑci
pue ꝑtinebit. ut ad preſbiterū cui⁹ ē apud vos
maior auctoritas referat: qd modū vl' vires ei⁹
excedit. Ipſe vero qui vobis preeſt: nō ſe exiſti
met ꝑtāte dominantē. ſꝫ caritate ſeruientē felicē.
Honore corā vobis ꝑlatus ſit vobis: timore co

ram deo. substratus sit pedibus vestris. Circa omnes seipsum
bonorum operum prebeat exemplum. Corripiat inquietos. con
soletur pusillanimes. suscipiat infirmos. paciens sit
ad omnes. Disciplinam libens habeat. metuendus impo
nat. Et quamvis utrumque sit necessarium. tamen plus ama
ri a vobis appetat quam timeri. semper cogitans deo se
pro vobis redditurum esse racionem. Unde vos magis
obediendo. non solum vestri sed eciam ipsius miseremini. qui
inter vos quanto in loco superiore. tanto in periculo maiore
versatur. Donet dominus ut observetis hec omnia. tamquam spiritua
lis pulchritudinis amatores. et bono Christi odore de bo
na conversacione fragrantes. non sicut servi sub lege.
sed sicut liberi sub gracia constituti. Ut autem vos in libello
hoc. tamquam in speculo possitis inspicere. ne per oblivionem a
liquid negligatur. semel in septimana vobis legatur. Et
ubi vos inveneritis ea que scripta sunt facientes. agi
te gracias domino bonorum omnium largitori. Ubi autem sibi
quicumque vestrum videt aliquid deesse. doleat de preterito.
caveat de futuro. orans ut sibi debitum dimittatur.
et in temptacionem non inducatur. Explicit regula beati Augustini
episcopi patris nostri. Incipit comentum hugonis de sancto
victore super regulam beati augustini episcopi.

Hec precepta que subscripta sunt. ideo
regula appellantur. quia videlicet
in eis recte vivendi nobis forma ex
primitur. Regula autem dicitur eo quod
recte regat vel doceat. Et quod nos
dicimus regula. greci canon ap
pellant. Unde eciam greco nomine canonici id est regulares

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF